

Ukrainada uruş. Ukrain meselesimi, dünyä meselesi?

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 24 января, 2025

Ukrainada uruş. Ukrain meselesimi, dünyä meselesi? UKRAYNA'DA SAVAŞ – UKRAYNA MESELESI MI DÜNYA MESELESI MI?

Özellikle Twitter ve Facebook'ta sol bilinenlerin yaptıkları tartışma ve değerlendirmelere bakınca, Sol'un sadece teori ve programdan yoksun olmadığını, en sıradan insanların bile düşünebileceği düzeyde politik bakıştan, strateji ve taktikten de uzak olduğunu, politik düşünme ve davranma yeteneklerini yitirdiklerini görüyorum. Ahlaki ya da hukuki (ki bunların gerçekliği de tartışma götürür, hangi davranışın ahlami ya da hukuki olduğu propagandası güçlü olana göre belirleniyor) gerekçelerle alınmış tavırlar ifad edilerek yürek soğutuluyor veya vicdanlar rahatlatıyor.

Aslında aktüel gelişmeler üzerine yazmaya güç ve zaman harcamaktansa, kalan enerji ve zamanımı, daha uzun vadeli, daha temel ve genel sorunların aydınlanmasına ayırmak istiyorum ve elimden geldiğince bunu yapmaya çalışıyorum.

Ama bir yandan korkunç bir hafızasızlık ve bilinenlerin en sıradanlarının unutulması ortadayken, diğer yandan "Hocam tavrımız ne olacak" diye bunca talep varken birkaç küçük hatırlatma yapmadan geçmeyelim ve bu vesileyle tutumumuzu açıklayalım.

* * *

Birincisi, savaşı ister Ukrayna ve Rusya, ister ABD-Avrupa ve Rusya arasında bir savaş olarak ele alsakta, iki tarafın da ezen sınıflardan olduğu, ikisinin de birbirinden gerici ve haksız olduğu sıradan bir gerçektir.

Taraflardan hiçbiri için, haklı savaş yürütüyor veya haksız

savaş yürütüyor diyemeyeceğimiz durumlarda, yani ezenler ve ezilenler arasında değil, ezenlerin kendi aralarındaki savaşlarda, örneğin Birinci Dünya Savaşı'nda olduğu gibi, "elindeki silahı karşı taraftaki kardeşine değil, kendi devletine, kendi egemenine çevir" tavrı standart tavidir.

Ancak bunun propaganda ötesinde, pratik politika açısından bir anlamı yoktur ve hiçbir zaman somut bir etki göstermemiştir ve göstermez. Çünkü devletler ve egemen sınıflar ellerindeki muazzam imkanlarla her zaman "başta işçi sınıfı gelmek üzere" yığınları kendi politikalarının haklı ve ahlaki olduğuna inandırırılar ve kendi zafer arabalarına bağlarlar. Savaşlar başladığında bütün ezilen yığınlar, başta da en çok ezilen işçi sınıfı kesimleri, en önde savaşa gönüllü olarak koşarlar. Birinci Dünya Savaşı'nda öyle olmuştu. Koskoca Marksist bir partinin öncülüğündeki Alman işçi sınıfı, Alman Sosyal Demokrasi'nin ihanetine ortak olmuş ve cepheye gitmişti. Rusya'da savaşın başlamasından önce Moskova'nın dış mahallelerinde barikatlar kurmaya başlamış işçiler de yükselen sovenizim ve savaş dalgasıyla birlikte cepheye koşmuştu.

Öyle ki, İsviçre'nin bir dağ köyü olan Zimmerwald'ta bir konferans yaparak savaşa karşı tavır belirlemeye gelen enternasyonalist sosyalistler, kendilerinin sosyalist hareket içinde bile bulundukları tecrit olma durumunu ifade etmek için, konferansa gelenler iki at arabasına sığıldığından, dünyanın enternasyonalistleri iki at arabasına sığıyır diye acı acı durumu ifade ediyorlardı.

Bu durumda, iki tarafı da lanetleyip silahı kendi egemen sınıflarına ve devletlerine yöneltmeyi önermenin bir duruşu sergilemek, bir örnek sunmaktan öte bir anlamı yoktur. Su yapılmalıdır elbette ama bunun yetersiz olduğu, politikanın ne olmasına bir cevap olubturmadığı da ardından eklenmelidir.

Bu gibi açıklamalar, bir prensip ilanındırlar, savaşın ve savaşan güçlerin niteliğini belirleyen sosyolojik analizler ve bunların sonuçlarıdır. Bunlar bir politika, izlenmesi gereken strateji ve taktikler ne olmalıdır sorusuna bir cevap oluşturmazlarsırf orada kalınırsa, prensip deklasyonlarının politika yapmak olduğunu dair bir yanlış algı da yaratırlar.

Elbette en haksız savaşlarda bile iki taraf da kendisinin saldırıya uğradığını, karşı tarafın saldırdığını veya diğer daha yüce değerler için savaştığını iddia edecektir. Birileri savunma savaşı yürüttüğünü, diğerleri özgürlükleri veya uygarlığı savunduğunu vs.

Biz bu iddialara göre değil, savaşın gerçek nedenlerine ve savaşanların sınıfsal niteliklerine göre tavır alırız. Birinci Dünya Savaşı'nda bizler, her iki taraf da emperyalisttir diye tavır alıyorduk. O halde savaşan güçlerin ne dediklerine değil, sosyolojik karakterlerine, konum ve çıkarlarına bakarak hüküm vermek gerekir.

Kimileri ABD ve Avrupa'nın propagandasına bakıp, ama Rusya bağımsız bir ülkeye saldırıyor, onu işgal ediyor, başka bir ülkenin topraklarına giriyor o zaman Rusya'ya karşı Ukrayna'nın yanında yer almak gerekir diyecektir. Böyle diyen yığınla var. Avrupa ve ABD propagandası iyi keriz silkelemiş.

Biz sözümona hukuki durumlara göre mi tavır alacağız? Bayka olguları atlayacak mıyız? Ya öz savunma için saldırmışsa, ya daha sonra daha kötüsünü yapmamak için saldırmışsa. Bunları baştan dışlayacak mıyız?

Bir söz vardır, "döven mi suçlu, dövülen mi" diye. Ukrayna onadaki Rus azınlığın haklarını gasp ediyor. CIA'nın döktüğü paralarla ve diğer Avrupa ülkelerinin desteğiyle Ukrayna'da faşistler tüm devlet ve istihbarat cihazına etkin kılınıyor. Minsk görüşmeleri sabote ediliyor vs. Bütün bunları uzatmak mümkün. Yani Urayna da sütten çıkmış ak kaşık değil.

Kaldı ki bu düzeydeki bir tartışma savaşın gerçekte hangi güçler arasında geçtiğini gözlerden gizlemeye yarar. Bu savaş Rusya ve Ukrayna anasında değil, ABD ve Avrupa ile Rusya arasında ama Ukrayna topraklarında yapılan bir savaştır.

Ukrayna topraklarındaki bu savaşta dünyanın geleceğinin nasıl şekilleneceği belirlenecektir.

Sovyetler Birliği çöktüğünde, batılılar, NATO'nun doğruya doğru bir karış bile genişlemeyeceği yönünde o günün atmosferi içinde yazılı olmayan bir garanti vermişlerdi Sovyetler'in doğu Avrupa'daki kalkışmayı ve ayrılmaları şiddet yoluyla ezmemesi için.

Sonra bu sözlerini defalarca çiğnediler Rusya'nın dağılması ve zayıflamasını fırsat bilerek, NATO'yu sürekli doğruya doğru genişlettiler.

Rusya defalarca verilen bu sözü hatırlatarak, NATO'nun Doğuya doğru yayılmayacağına dair yazılı taahhüt vermesini istedi.

Bütün bunları ABD ve Avrupa görmezden geldi, alayla karşıladı. Sadece alayla karşılamadı, Ukrayna'yı da NATO'ya katmak için, Darbe yaptı, yetmedi ülkedeki faşistleri örgütlemek için CIA milyarlarca dolar akıttı. Ukrayna devlet yapısı büyük ölçüde faşistlerin eline geçti. Ukrayna hükümetleri, Rusya'yı tahrik edecek davranışlar için cesaretlendirildi. Rus azınlığın hakları inkar ve gasp edildi. Bütün bunlar olurken Rusya hep "böyle olmaz" deyip durdu. Ama bunlar hiçbir zaman basında yer almadı.

Yani ABD ve müttefikleri Ukrayna'yı da NATO'ya alıp, Rusya'yı parçalama hedeflerine giderek yaklaştı.

Adeta Rusya ve Putin'i köşeye sıkıştırdılar. Dursa, bir şey yapmasa, bu sefer gelecek adım Rusya Federasyonu'nun da tıpkı Yugoslavya gibi parçalanması olacaktır. Çünkü ABD ve Avrupa karşılarında güçlü devletler olasını istemez onları olabildiğince küçük ve birbirine düşman devletlere bölmek isterler. Şu an dünyada onların gözüne batan iki büyük ülke kaldı: Rusya ve Çin.

Ayrıca gerçek hedef Çin, Çin'i iyice kuşatmak için, ekonomisi güçsüz (Rusya'nın tüm üretimi Hollanda kadar) Rusya parçalanabilir ve berteref edilebilir. Ondan sonra tek kalan Çin'i bertaraf etmek daha kolay olur.

ABD ve Avrupa'nın hedefi budur.

Aslında bu hedefe ulaşmak için batılılar arasında iki farklı strateji vardı. Bir taraf (Almanya ve Fransa, Rusyayı ve İran'ı Çin'in kucağına atmayalım, onları tarafsızlaştıralım, Çin'i tecrit etmeye yönelelim diyordu. Bir de hepsini birden hedefe koyalım, taktik hamleler biçiminde onların ayrılıklarında yararlanırsınız diyen taraf vardı (ABD).

ABD üstün geldi. ABD bu stratejiyi izlemek zorundadır. Çünkü öbür strateji, Avrupa ve Rusya arasındaki bağları güçlendirir ve Avrupa'nın daha fazla bağımsızlaşmasına ve kendisinden

bağımsız bir politik çizgi izleyip, bağımsız bir askeri güç olmasına yol açabilirdi. Örneğin Almanya Kuzey Akımı projesiyle enerjide Rusya'ya daha bağımlı hale gelirdi. Böylece Alman ve Avrupa politikasında ABD'ye muhalif olanların ağırlığı artardı.

Ama daha önemlisi, ABD Rusya'yı tam anlamıyla köşeye sıkıştırmış olacaktı.

Rusya Ukrayna'nın NATO'ya bağlanması için atılan adımlar karşısında geri adım atsa ve pasif bir siyaset izlese, Ukrayna NATO'ya alınmış olacak ve Rusya Federasyonunun parçalanmasına yaklaşılmış olacaktı. Ayrıca bu ABD'nin batıdaki gücü ve etkinliğini arttıracaktı.

Bunu kabul etmeyip Ukrayna'ya saldırsa, iyice tecrit olacaktı. Aşağı tükürse sakal, yukarı tükürse bıyık. Rusya tam anlamıyla köşeye sıkışmıştı.

Elbette Rus yöneticiler aptal değil, nasıl bir noktaya sıkıştırıldıklarını görüyorlardı. Bu berbet durumdan çıkabilmek için, ABD ve Avrupa arasındaki çelişkilere oynadılar. Avrupalıların ABD'yu frenlemesini veya ayrı bir çizgi izlemesini sağlamaya çalıştılar.

Ama ABD Biden'in iktidara gelmesiyle bu yolu da büyük ölçüde tıkamış bulunuyordu. Trump'ın stratejisi ABD emperyalizminin bu çıkarlarına tam uymadığı için ABD'deki politik elit Trump'ın yerine Biden'ı desteklemişti.

Putin şunu biliyordu. Türkiye'de 70'lerde faşistlere karşı mücadele edenlerin deneyerek öğrendiğini. Faşitler karşısında gerilersen, iyice cesaretlenirler. Bu sefer daha büyük kayıpla savaşman gerekir. En iyisi küçükken direnmek ve ezmektir. Can Yücel bir zamanlar "faşitler yarak gibidir, okşarsan kabarır" diyerek bu gibi durumlarda izlenmesi gereken politikanın ne olduğunu son derece veciz bir şekilde ifade etmişti.

İkinci Dünyü savaşı öncesinde Münih'te Hitler'i okşay ıp, ona Çekoslovakayı vererek teskin edeceklerini düşünenler, onun daha da bitinin kanlanmasına yol açmışlardı. Hasıllı, Sovyetlerin çökmesi, Demokratik Batı'nın tek derdinin dünyayı yağmalamaktan, başka bir şey olmadığını göstermişti. Köpeksiz köyde değneksiz kalan Avrupa ve ABD, Avrupa'nın göbeğindeki

Yugoslavyayı parça parça edip kan gölüne çevindiler. O yetmedi Irak, o yetmedi, Afganistan, o yetmedi tekrar Irak, o yetmedi, Libya, o yetmedi Suriye, Yemen...

Barakat bu arada Rusya biraz kendini toparladı da Suriye'nin Libya veya Afganistan gibi olmasını engelleyebildi.

Yani örnekler ortada, NATO'nun yayılmasına sessiz kalmak, daha kötü koşullarda, var kalabilmek için her şeyi (Atom savaşını da) göze almayı gerektirecekti. Hem iştahlarını kapatmak hem de daha az kayıpla bu saldırganlığa dur demek geerkiyordu.

Rusya için sonunda çare kalmadı ve ABD ve Müttefiklerinin oyununu bozmak için hiç de istemediği bir biçimde oraya girmek zorunda kaldı.

Girmese, artık Rusya Federasyonu varlığını sürdürebilmek için son noktaya gerilemiş olacaktı ve bu da çok daha büyük bir tehlike demektir. Evet Rusya'nın üretimi Hollanda kadardı ama, ABD kadar da Atom silahı vardı. O zaman bu silahlara başvurmada var olmasını sürdürmesi olanaksız olurdu.

İşte bu nedenle, tecrit olacağını bile bile, Ukrayna'ya girdi. Kanımca amacı, Ukrayna'nın NATO'ya girmesini ve tarafsızlığını engelleyecek garantiler almaktır. Bunları aldığı takdirde geri adım atmayı herkesten fazla istemektedirler. Bunu bilecek kadar da akıllıdırlar.

Ukrayna'ya girişi başarılı olursa, yani diyelim ki Avrupa Birliği hareket geçip, bu garantileri verme yönünde baskı yapar veya ABD Avrupa bloğu çatlarsa, Rusya geri adım atar ve bu bataklığa batmak istemez. Putin ve generalleri bunu bilecek kadar akıllıdırlar. Zaten başından beri bunun mesajlarını da veriyorlar. Keza Suriye'de izledikleri politika bunu bildiklerini göstermektedir. Batağa batmaktan dikkatle kaçınıyorlar. Kritik noktalarda müdahaleler yapmakla yetiniyorlar.

* * *

Görüldüğü gibi sorun siyasidir, sorun güç dengeleriyle ilgilidir, sorun dünyaya egemen olan emperyalist güçlerin, Kendileri de emperyalist olan ama jeopolitik çıkarları

kendilerinin egemenliğiyle çelişen ve bir direniş potansiyeli gücü olan ülkelerin tasfiyesi ve buna karşı onların direnişidir.

Olayı önce böyle gerçek anlamı ve boyutuyla görmek gerekmektedir.

Peki şimdi gelelim bizlerin, yani ezilenlerin çıkarlarını savunmak gibi bir derdi olanların, sorunlara daima ezilenlerin dünya çapındaki, genel ve uzun vadeli çıkarları ele alanlar bakımından nasıl bir tavır, politika, strateji izlememiz gerekir.

Elbette ikisi sömürgeci ve haksız olan iki gücün çatışmasında haklılık veya haksızlık bağlamında veya hukuki argüman veya kavramlarla karar veremeyiz.

Sosyolojik olarak tavır elbette birinci dünya savaşında olduğu gibidir.

Ama bu yetmez. Bu sadec yürek soğutmaya ve kendini vicdanlı ve ahlaki prersiplari savunuyor göstermeye yarar. Küçük burjuvaların işine gelir bu gibi tavırlar.

Bizlerin tacrı şöyle olmalıdır.

Ezenler nasıl ezilenleri bölerek, onların içinden herhangi birinin güçlenmesini engelleyerek, böylece onların aşağı yukarı denk güçler halinde birbirlerini yıpratmalarını sağlayarak egemenliklerini sürdürüyorlarsa, bizler de onlara karşı onların bu strtejisini izlemeliyiz.

Yani örneğin ABD'nin ve Avrupa'nın Rusya Federasyonu'nu iyice köşeye sıkıştırması, dağıtması bizim işimize gelmez. Çünkü onu dağıtması, onu saldırganlıkta daha da cesaretlendirir ve daha pervasız yapar. Örneğin sıra bu sefer Çin'i yok etmeye gelir. Sadece Çin de değil, dünyanın diğer yerlerindeki ülkelere tam bir ali kıran başkesen gibi davranırlar.

Nasıl olduğunu anlamak mı istiyorsunuz? Deney gözlerimizin önünde yaşandı. Sovyetler çöktüğünde, ABD ve Müttefikleri, Irak'a girdi, Yugoslavya'yı parçaladılar, Afganistan'a girdiler, Tekrar Irak'a girdiler, Libyayı yok ettiler. Suriye'yi yok olmanın eşiğine getirdiler. O zaman bunları ve daha berbatlarını köpeksiz köyde değneksiz gezerek yapacaklardır.

Yani Rusya ve ABD-Avrupa arasındaki bu savaşta, Rusya'nın başarılı olması, ezilenlerin işine yarar. Onların köpeksiz köyde değneksiz gezelerine belli bir engel oluşturur.

Hele Putin akıllıca hareket edip, zamanı geldiğinde geri çekilip bir uzun yıpratma savaşı batağına girmeden, Ukrayna'nın tarafsızlığını garanti altına alıp geri çekilirse, bu ABD ve Avrupa arasındaki gerilimi arttırır onların da bölünmesini keskinleştirir ki, bu da üstüne bal kaymak olur. Bütün bu tür gelişmeler hem küçük devletleri nispeten korur, onları burar Yugoslavya veya Libya'ya dönmekten korur bir nebze olsun.

Öte yandan bir atom savaşı tehlikesini azaltır. ABD ne kadar köpeksiz köyde değneksiz kalırsa o kadar bu tehlike artar. Soğuk savaş döneminde olanlar bunun kanıtıdır. ABD işi bitik Japonya'ya atom bombası atmaktan çekinmemiştir.

Ayrıca da biz ezilenlere, sosyalistlere zaman kazandırır. En azından şu teorisizlik, programsızlık, stratejisizlik ortamında kendimizi topurlamamız için epey bir zaman kazandırır.

0 halde somut olarak, gücümüz yoktur ama bizler, iki tarafın da gerici olduğunu, bunların arasında bir savaş olduğunu belirtip, ezilenlerin çıkarları bakımından bunlardan zayıf olan (Rusya'nın) ezilmesine karşı, ABD ve Avrupa'nın pozisyonlarını ve gücünü zayıflatıcı bir tavır alıp bunu sürdürmeliyiz.

Peki Rusya veya Ukrayna'da bir sosyalist olarak nasıl bir program savunmalıyız?

Eskiden kendi egemen sınıflarına yönel diyorduk.

Bugün bu soyut programın bir anlamı bulunmamaktadır.

Bugün, bulunduğumuz ülkelerde, ulusun bir dille, dinle, tarihle belirlenmiş olmasına karşı, dil, din, tarih, kültür körü bir demokratik ulusu ve halkın üzerinde yükselmeyecek, gizliliği, bürokratik ve militer bir yapısı olmayan demokratik devlet cihazlarını somutlayan bir programı savunmalıyız.

Bu aynı zamanda Avrupa ve Amerikalıların, dille, kültürle, dinle tanımlanmış ulusçuluğu teşvik ederek kendi egemenliklerini sürdürdüğünü hem teşhir eder hem de onların

oyunlarını bozar.

Bu programatik tavrın teorik arka planı ise yazılarımızda açıklanıyor.

26 Şubat 2022 Cumartesi.

Demir KÜÇÜKAYDIN. Publisistika